

**Національний
університет
біоресурсів і
природокористування
України**

**Факультет
ветеринарної
медицини**

НДІ Здоров'я тварин

**«ЄДИНЕ ЗДОРОВ'Я – 2022»
Матеріали Міжнародної наукової конференції**

**22-24 вересня 2022 р.
НУБіП України, м. Київ**

СЕКЦІЯ 3. «БІОМОРФОЛОГІЯ ХРЕБЕТНИХ ТА ПАТОМОРФОЛОГІЯ ХВОРОБ ТВАРИН»

УДК 636.5.09:616.411:615.371

МОРФОЛОГІЧНІ ЗМІНИ СЕЛЕЗІНКИ КУРЕЙ ЗА ВАКЦИНАЦІЇ

Гуральська С.В., доктор ветеринарних наук, професор

Буднік Т.С., аспірант

Поліський національний університет, м. Житомир

Проблемам специфічної профілактики за вирощування курей присвячена значна кількість наукових праць, серед них дослідження із програм профілактики наступних захворювань: ньюкаслська хвороба, інфекційна бурсальна хвороба, інфекційний бронхіт, інфекційний ларинготрахеїт.

Морфологічні зміни в селезінці вакцинованих курей відображенні у достатній кількості літератури, разом з тим зміни, які можуть виникнути в даному органі курей за багаторазової вакцинації недостатньо висвітлені.

Для досліджу було відібрано групу курей кросу хайсекс браун віком одна доба, які були розділені за принципом аналогів на дві групи: контрольна (щеплень не проводили), та дослідна (курей вакцинували згідно плану щеплень ремонтного молодняка).

Дослідження проводили в навчально-науковій клініко-діагностичній лабораторії Поліського національного університету. Матеріалом були селезінка та гардерова залоза курей віком 1, 15, 25, 50, 75, 100, 120 діб відібрані від контрольної та дослідної групи.

Основні морфологічні зміни в селезінці вакцинованих курей характеризувались проліферацією лімфоцитів, збільшенням макрофагів, наявністю бластних клітин, а також відмічали розвиток плазмоцитарної реакції. Разом з тим, ці зміни супроводжується зростанням органометричних показників, зокрема кількості лімфоїдних вузликів.

У вакцинованих курей імунні утворення вперше спостерігали у 15-добовому віці. На гістологічних препаратах відмічали дифузну локалізацію лімфоїдної тканини навколо кровоносних судини. У курей контрольної групи імунні утворення в 15-добовому віці не зареєстровані. Проте, у курей 25-добового віку проходять зміни величини органу, за рахунок збільшення білої пульпи.

Мікроскопічний аналіз селезінки курей за вакцинації в наступні вікові періоди дозволив спостерігати імунну відповідь, яка характеризувалась наявністю численних лімфоїдних вузликів, в яких відмічали зростання проліферації і диференціації лімфоцитів. Одночасно спостерігали гіперплазію періартеріальних, періеліпсоїдних лімфоїдних піхв, а в лімфоїдних вузликах органу появу зародкових центрів.

Вивчення морфологічних змін в селезінці курей засвідчило, що у поствакцинальний період чіткі прояви змін органу виявлялись у птиці 15- та 25-добового віку.